

COG 432 Avrupa

6. Hafta: Yakınçağda Avrupa

Dersi Veren Öğretim Elemanı
Arş. Gör. Dr. Ayla DENİZ

18. Yüzyılda Avrupa'nın Genel Durumu

«Ortaçağda Avrupa Dünyasına egemen olan feodal yapıdan dolayı güçlü merkezi krallıklar bulunmuyordu, fakat yeniçağda silah teknolojisinde ve ticari yaşamda meydana gelen bazı gelişmeler ve değişimler, adeta birer küçük bağımsız hükümdar gibi hareket eden feodal senyörlerden birinin zamanla güçlenerek diğerlerini egemenliği altına almasını sağladı ve böylece Avrupa'da güçlü merkezi krallıklar kuruldu. Fransız İhtilali öncesinde Avrupa'da modern anlamda bir ulus-devletin varlığı söz konusu değildi. Bununla birlikte gelecekte ulus devlet niteliği kazanacak krallıkların oluşumu tamamlanmak üzereydi» (Kayapınar, 2013).

Yararlanılan Kaynak: Kayapınar, A. (Ed). 2013. *Yakınçağ Avrupa Tarihi*. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3041, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1990. Eskişehir

Fransız İhtilali

- «Fransız İhtilali'nin ortaya çıkışında özellikle Fransa'nın toplum yapısı ve bununla ilişkili politik ekonomik belirleyicidir. 18. yüzyılda Fransa'da toplumda feodal esastan beslenen güçlü bir sınıf yapısı vardı. Bu sınıf yapısını yaratan ise, yaygın eşitsizliklerdir. Bu düzende sistemin en altındaki köylüler, toplumun üst katmanları için çok çalışmaya ve çok vergi vermeye zorlanıyordu. Çoğu soyluların ve ruhban sınıfının arazilerindeki çalışan bu halk kitlesi, var olan sistemin değişimine yönelik fikirlere sahip olmaya başlamışlardır. Bu fikirler, beraberinde örgütlenmeyi ve mücadeleyi getirmiştir» (Kayapınar, 2013).
- Bu iç dinamik, bir dışsal faktörden de etkilenmiştir. Bu faktör, ABD'de bağımsızlık savaşında yayılan fikirlerdir. Bağımsızlık savaşına katılan Fransızlar ülkelerine döndüklerinde bu fikirleri de taşımışlardır. Fransa'nın önündeki bu yeni siyasal durum, kendi mücadelelerine olan inançlarının artmasını sağlamıştır.

Yararlanılan Kaynak: Kayapınar, A. (Ed). 2013. *Yakınçağ Avrupa Tarihi*. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3041, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1990. Eskişehir

Fransız İhtilali

- «Fransız Devrimi; gerek kurulu düzenleri -feodalizmi ve aristokrasiyi tarihin dışına atması-, toplumsal dönüşümü radikal bir kopuşla gerçekleştirmesi, gerekse beraberinde getirdiği ilkelerle, bütün dünya toplumlarını derinden etkileyecek olan “insan hakları, eşitlik, özgürlük, kardeşlik ve ulusçuluk” gibi evrensel değerler yaratması noktasında politik bir restorasyon hareketi olarak görülebilir» (Duman, 2008).
- «Çünkü devrim, yeni bir politik düzenin kurulmasını amaçlamakla kalmamış, kurulacak düzenin yeni aktörlerini, sınıfsal ve kurumsal yapısını ve hümanist değerlere dayalı bir yönetim anlayışını da beraberinde getirmiştir» (Duman, 2008).

Yararlanılan Kaynak: Duman, Z. 2008. Fransız Devriminin Politik Sonuçları Ve Tocqueville'in Devrime İlişkin Görüşleri. *Sosyoloji Dergisi*, 19, 103-119

Fransız İhtilali

- «Günümüzde modern ulus devletlerin siyasal rejimlerinin, 'liberal, sosyal, hukuk, laik ve demokratik' değerlere dayanması, temel insan hakları, düşünce ve ifade özgürlüğünün anayasal güvenceye alınması, söz konusu bu devrimin yeni kuşaklara bıraktığı en önemli kazanımlardır. Bu süreçte vatandaşlık bilincinin, demokratik inisiyatifin, sivil toplumun ve bireysel özgürlüklerin gelişmesi, devlet ile toplum arasında yeni bir 'sosyal sözleşme'nin yapılmasını da gerekli kılmıştır» (Duman, 2008).
- «Artık eski rejimde olduğu gibi bireyler, varoluşsal meşruiyetlerini kendileri dışındaki kurumlardan -Aristokrasi veya Kilisenin- değil, bizzat doğal hukuktan almaya başlamışlardır. Her vatandaş, evrensel insan haklarına ve özgür biçimde yaşama iradesine sahip bireyler olarak kabul edilmiş» (Duman, 2008).

Yararlanılan Kaynak: Duman, Z. 2008. Fransız Devriminin Politik Sonuçları Ve Tocqueville'in Devrime İlişkin Görüşleri. *Sosyoloji Dergisi*, 19, 103-119

Sanayi Devrimi

- Sanayi Devrimi, bu yüzyılın en önemli gelişmelerinden biridir. Buhar gücüyle çalışan makinaların kullanımıyla endüstriyel üretim ortaya çıkmış ve hammadde ve Pazar arayışları içinde Avrupa'nın ekonomik, sosyal, siyasal yapısı değişmiştir.
- Bunun nedenleri arasında hızlı nüfus artışı, tarımsal nüfusun kentlere göçü, tüketim malı talebindeki artış, sömürgelerden sağlanan hammadde varlığı, sermaye birikiminin artması, yeni fikirlerin yarattığı özgürlükçü ortamın buluşlara zemin hazırlaması sayılabilir.

Sanayi Devriminin Etkileri

- «Aslında gerçek anlamda bir Sanayi Devrimi sadece İngiltere’de gerçekleşmiştir. Fransa, Almanya ve Belçika gibi Batılı ülkelerde ise bilinenin aksine bir sanayileşme süreci yaşanmıştır ve bu süreç hiçbir zaman İngiltere’deki kadar hızlı ve etkili olmamıştır. Ancak her halükarda doğudan gelen teknik Batı tarafından geliştirilerek yaygınlaştırılmıştır. Bu sayede geliştirilen ve kullanımı yaygınlaşan Buhar Makinesi ile kömür ocaklarındaki verim artırmıştır. Bu durumda yaşanan iktisadi ve idari gelişmeleri hızlandırmıştır. Zira Avrupa Sanayi Devrimi’nin öncesinde çoğunlukla tarımsal nüfusun yoğun olduğu bir toplumsal yapıya sahiptir. Ancak yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmelere paralel olarak Fransız Devrimi’nin sonrasında burjuvazinin güç kazanmasıyla bata İngiliz toplumu olmak üzere Alman ve Fransız toplumları bir değişim süreci yaşamıştır» (Güzel, 2014).

Yararlanılan Kaynak: Güzel, B. 2014. Sanayi Devriminin Ortaya Çıkardığı Toplumsal Sorunların Edebiyattaki İzdüşümü: Émile Zola’nın Germinal Örneği, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (33), 157-165

Sanayi Devriminin Etkileri

- «Yaşanan gelişmelere paralel olarak büyük şehirlerde yeni fabrikalar kurulmuş ve yeni maden kuyuları açılmıştır. Böylece daha fazla para kazanma ve daha rahat bir hayat sürme amacıyla kırsal alanda yaşayan nüfus kentsel bölgelere göç etmeye başlamıştır. Bu durum da kentlerde bulunan nüfusun artmasına neden olmuştur. Kentsel bölgelerdeki artan nüfus şehirlerin dış bölgelerinde banliyö adı verilen yeni yerleşim yerlerinin oluşmasına neden olmuştur. Bu bölgelerde yaşayan insanların da dünya görüşünü ve yaşam tarzlarını yansıtan bir kültür ortaya çıkmıştır. Böylece banliyölerde yaşayan insanlar ile kent merkezinde yaşayanlar arasında sosyokültürel farklar oluşmuştur. Bu durum da sınıflar arasındaki eşitsizliğin gözle görülür bir şekilde artmasına ve yoksulluk, hırsızlık, gasp, cinayet ve fuhuş gibi pek çok toplumsal sorunun oluşmasına yol açmıştır (Güzel, 2014)».

Yararlanılan Kaynak: Güzel, B. 2014. Sanayi Devriminin Ortaya Çıkardığı Toplumsal Sorunların Edebiyattaki İzdüşümü: Émile Zola'nın Germinal Örneği, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (33), 157-165

Sanayi Devriminin İngiltere'de Başlamasının Nedenleri

- Anayasal sistem mülkiyet hakkını korumaktadır.
- Bankacılık ve borsa sistemi güçlüydü.
- Rekabeti kolaylaştıran bir siyasi yapı vardı.
- İç siyasetinde bir birlik vardır.
- Sanayi için gereken hammaddelere sahiptir.
- Sömürgeleri fazladır ve bu sömürgelerden kaynak transferi yapmaktadır.
- Pazarını genişletme fırsatı vardır.
- Mal ve insan taşımacılığını gerçekleştirebilecek ticaret filoları vardır.

Dersi Veren Öğretim Elemanı
Arş. Gör. Dr. Ayla DENİZ